

A polgármester kiírja a kórház igazgató-főorvosi állására a pályázatot.

A kultuszminiszter nem hajlandó a kórház átvételére. „Egyedül maradtam, de száraz helyre teszem el a puskaport” — mondja a polgármester.

Szombaton végre bekövetkezett a szegedi kórház ügyében az a döntő fordulat, amely minden valószínűség szerint egyszer és mindenkorra megnyugtató teremt ebben a mesterségesen fölzaklatott kérdésben és egyszer és mindenkorra tárgyalatlanná teszi azt a lehetetlen tervet, hogy a kórházat feladja a város az egyetem céljaira.

A polgármester ugyanis a lehető legilletékesebb helyen azt a felvilágosítást kapta, hogy

a kultuszminiszter teljes mértékben osztja a népjóléti miniszter álláspontját és semmiesetre sem hajlandó arra, hogy a város kórházát átvegye az egyetem számára.

Ezenkívül a főispán a polgármester tegnapi előterjesztésére úgy határozott, hogy a kórház ügyében nem hívja össze a törvényhatósági bizottság rendkívüli közgyűlését. Így a szerdán összehívott rendkívüli közgyűlés kizárólag a Zsoltár-ház megvásárlásának kérdésével foglalkozik.

Pénteken délután a polgármester értesítést kapott a kultuszminisztériumból, hogy dr. Tóth Lajos államtitkár, a szabadságon levő gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter helyettese szombaton Szegeden lesz, hogy átvége a lezármoló hivatal felszabadult palotájának azokat a helyiségeit, amelyeket az egyetem kapott meg. Közölték a polgármesterrel, hogy az államtitkár értekezni óhajti vele az egyetemi építkezések ügyében.

Dr. Tóth Lajos tizenegy órákor látogatja meg a polgármestert, akivel déli egy óráig tárgyal szigorúan zárt ajtók mögött. Egy óra után, amikor az államtitkár elutazott, a polgármester érdeklődött a kórház átvétele elháríthatatlan akadályokba ütközik.

— Ilyen körülmények között — mondotta kissé leverten a polgármester — teljesen egyedül maradtam az alkadeadések ugródeszkáján és nincs más hátra, minthogy most már ki kell írnom a kórház igazgató-főorvosi állására a pályázatot, mert a kórházat a közegészségügy sérelme nélkül nem hagyhatom bizonytalanul hosszú ideig vezető nélkül.

— Nagyon szeretném hangsúlyozni, hogy a lakarkassági bizottságban rendkívül erős volt az az álláspont, amely a szegedi egyetem orvosi fakultásának megszüntetését követelte.

Szerencsére a javaikat nem ment keresztről és az egyetemünk csorbitatlanul itt maradt, de további csorbitatlan ittmaradásának egyik legfontosabb feltétele az, hogy a kórházat átadjuk az egyetemnek, mert ezzel is szaporítjuk azokat a szálakat, amelyek az egyetemmel szorosabban fűzik ehhez a városhoz. Hiheletlen úr maradna itt, ha valahogy elvinnék az egyetemet, amelynek máris nagyon sokat köszönhet a város. Hogy egyebet ne említek, csak arra hivatkozom, hogy amióta az egyetem Szegeden van, ötven-hatvan olyan házasság kötött Szegeden, amely szoros összefüggésben van az egyetemmel.

— A kórház egyetemeseítésének a tervét tehát egyelőre, amíg nem érkezik el az alkalmas idő — most azt hittem, hogy elérkezett — pihenítem, de már most hangsúlyozottan kijelentem, hogy

szárazon tartom a puskaport és abban a pillanatban előveszem ismét, amint arra alkalmasnak és elérkezettnek látom az időt.

— Nagyon szeretném, ha az elmon-

azokról a területekről, amelyeket a terjeszkedő egyetem elfoglal, a szegedi elemek

Állításunk igazolására csak két esetre bivaikozunk. Az egyik a szemkórház, a másik a bábaképző esete. Az egyetem idelhelyezése előtt a szemkórháznak dr. Leitner Vilmos magántanár volt

désünkre a következőket mondotta dr. Tóth Lajos: „Igya'ott tárgyalásairól:

— Elsősorban az egyetemi építkezésekről tárgyaltunk. Az államtitkár ur közölte, hogy a város eredetileg fölajánlott hozzájárulása — ötven éven keresztül évi huszonnégy vagyon buza értéke — ma már formailag nem felel meg a változott viszonyoknak és így kívánatos lenne, ha a város buzában tett felajánlását készpénzre változtatná, még pedig úgy, hogy az évi hozzájárulást külföldön szerzendő kölcsönnel tőkésítene. Az államtitkár ur közölte, hogy ebben az ügyben már tárgyal Bud János pénzügyminiszterrel és meggyőződött arról, hogy a pénzügyminiszter határozott jóindulattal viseltetik ugy Szeged város, mint a szegedi egyetem iránt. A pénzügyminiszter kívánsága szerint még ennek a hónapnak valamelyik napján a kérdés megbeszélése végett megjelenünk nála, dr. Tóth Lajos államtitkár ur és én.

Megkérdeztük ezután a polgármestert, hogy a kórház ügyéről tárgyalt-e az államtitkárral?

— Igen, tárgyaltunk erről is — mondotta — és az volt a lényeges és perdöntő, amit az államtitkár ur mondott, nem pedig a népjóléti miniszter egyébként nagyon tiszteltreméltó rendelete, mert a döntés joga mégis csak a kultuszminiszteré, eselleg a minisztertanácsé. Én nyílt kérdést intéztem az államtitkár urhoz, hogy a kultuszminiszter hajlandó-e a kórház átvételére. Dr. Tóth Lajos, aki a szabadságon levő kultuszminisztert teljes joggal helyettesíti, kijelentette, hogy a kórház egyetemeseítését elvileg helyesnek tartja. Mivel azonban a kórház egyetemeseítése a kultuszlárcsa költségvetését terhelne meg és erre a kultuszlárcának ez'dószierint fedezete nincs,

dottakon kívül megírnák még a következő kérelmemet, amely a szegedi orvosok, tanárok és jogászok felé irányul. A tudományos pályákon működő szegedieknek az a nagy hibájuk, hogy valamennyien a kritikus legkényelmesebb álláspontjára helyezkednek, ahelyett, hogy komoly törekvést fejtenének ki a tudomány továbbfejlesztésére, hogy ezzel az egyetemmel való szorosabb kapcsolat megteremtésére törekednének. Fájdalmasan állapítom meg, hogy a szegedi egyetem megteremtését katedráit idegenekkel töltik be, pedig biztos tudomásom van arról, hogy az egyetem nagyon szeretné meglevő erőit friss szegedi erőkké is kiegészíteni. Arra kérem tehát a szegedi jogászokat, tanárokat, de legelsősorban a szegedi orvosokat, hogy működésük közben érvényesítsék a magasabb szempontokat is.

Ezeket mondotta a polgármester, amikor dr. Tóth Lajos államtitkárral folytatott tárgyalásairól érdeklődtünk nála. A polgármester ezzel a nyilatkozatával nyíltan jeleni be, hogy visszavonul, de bejelenti azt is, hogy a harcot nem adja föl, csak fegyverszünetet köt, a puskaport szárazon tartja, hogy annak idején újra sikra szálljon kedvenc tervének megvalósításáért. Nyilatkozatának utolsó passzusát azonban nem hagyhatjuk szó nélkül. Nem térhetünk napirendre a szegedi orvosokhoz, ügyvédekhez, tanárokhoz intézett kérelme fölött, mert erről a térdéről nekünk is megvan a magunk, pozitív adatokkal alátámasztható és indokolható véleményünk.

Amióta Kolozsvár számtízott egyeteme Szeged város vendégsteno fali között kapott hajlékot, egyre sürűbben hangzik fel a panasz, hogy

a vezetője. Dr. Leitner tudományos felkészültsége vitán felül áll és vitán felül áll az is, hogy az országnak kevés olyan szemésze van, mint amilyennel a szegedi szemkórház dicelkedhetett az

egyetemesítés előtt. Sokan hallották dr. Grosz Emilnek, a budapesti egyetem világhírű szemész professzorának azt a gyakran megismételt kijelentését, hogy Leitner Vilmos szegedi kórházból sohasem került fel beleg a pesti klinikára téves diagnózissal. Amikor az egyetem Szegedre került és átvette a szemkórházat, mindenki meg volt győződve arról, hogy Leitner Vilmos marad az egyetemeseített szemkórház vezetője és idővel, ha a Ferenc József-tudományegyetem szemész-professzor, idősb Imre József nyugalomba vonul, katedráját Leitner öröki, ahinek magántanári képesítése is van. Ehelyett az történt, hogy Leitner Vilmosnak rövid néhány hét múlva távoznia kellett a szemkórházból, abból az európai nivóju intézetből, amelyet hosszú évek fáradságos munkájával ő felt naggyá. A szemkórház, helyesebben a szemészeti klinika vezetését Imre József professzor vette át, aki körülbelül egy év előtt

A főispán nem hív össze rendkívüli közgyűlést a kórház ügyében.

A polgármester, mint ismeretes, a népjóléti miniszternek az igazgató-főorvosi állás betöltésére vonatkozó rendelete ellen vétőjoggal élt azzal, hogy a rendelet végrehajtását károsnak tartja a város szempontjából; előterjesztést tett a főispánnak a rendkívüli közgyűlés összehívására, hogy a közgyűléstől tiltakozó feliratot provokáljon ki, amely a rendelet végrehajtásának feloldozásától jár volna.

Dr. Aigner Károly főispán szombaton délután a következő határozatot hozta a polgármester előterjesztésére:

Határozat:

Szeged sz. kir. város polgármesterének a városi kórház egyetemeseítése ügyében a rendkívüli közgyűlés összehívása céljából 6373/1925. sz. a. hozzá intézett előterjesztését nem telfeljesítem.

Indokok:

Szeged szab. kir. város polgármestere a városra sérelmesnek tartja a nagyméltóságú m. kir. népjóléti és munkügyi miniszter ur július 22 én

nyugalomba vonult. Szeged város társadalmá ekkor azt várta, hogy az egyetem megragadja a kedvező alkalmat, hogy korrigálja a berendezkedés lázában elkövetett súlyos hibát és Imre József katedráját Leitner Vilmosnak ajánlja fel. A város társadalmá azonban csalódott. A szemkliniká vezetését dr. Imre professzor ad'unktusa, dr. Ditrőy vette át és vezeti az elmúlt év szeptember óta.

Hasonló eset történt a bábaképzőben, illetve a szülészeti klinikán is. Az egyetemeseítés előtt kiváló képzettségű szegedi orvosok és ápolók fejtették ott ki olyan áldásos munkát, amellyel nemcsak a páciensek, hanem az orvosi körök osztatlan elismerését is kiérdemelték. A bábaképzőből alakult szülészeti klinikán ma sem egyetlen szegedi orvos, sem ápoló nem található.

Az egyetem kiszorította innen is a szegedi elemet teljesen.

67498/1925. sz. a. hozzá intézett feliratát, amely a kórház igazgató-főorvosi állásának betöltését immár harmadszor rendeli el és amely ellen Szeged sz. kir. város törvényhatóságának felirai joga alapján kíván határozatot provokálni. Tekintettel arra, hogy az igazgató-főorvosi állás betöltésére vonatkozó pályázat kiírása törvényes kötelesség, hogy a nagyméltóságú népjóléti miniszter ur rendeletének, amely a polgármester ur törvényes kötelességére vonatkozó utasítás káros következménye nem lehet, hanem ezzel ellentétben a közegészségügy érdekét célozza, így kellett határoznom. Előterjesztését egyébként fölterjesztem.

Szeged, 1925 július 25.

Dr. Aigner Károly,
főispán.

A főispán határozata tehát kizárja, hogy a szerdai rendkívüli közgyűlés tárgyalhassa a polgármester által eredetileg tervezett formában a kérdést. Arról lehet csak szó, hogy a közgyűlés segélyt kér a népjóléti miniszteről a kórház fenntartására.

Égő halott a Markovits Iván uccában.

Szombaton délelőtt tíz órákor megszólalt a telefon a tűzoltóaktanya ügyeleti szobájában.

— Tessék azonnal jönni! Tűz van a Markovits Iván ucca 2. szám alatt, az emeleten! — mondta a telefonba egy ijedt hang.

A tűzoltóaktanyában azonnal alarmírozták az őrséget, föltárltak a garázs széles kapui és néhány pillanat múlva kibogdultak a tűzoltóautók és vadul száguldtak végig a városon, a Boldogasszony-sugarat felé, amelynek egyik kis mellékúccája a Markovits ucca.

A kettős számú ház előtt már nagy csődület verődött össze. Senki sem tudta, mi történt, hol a tűz, mert füstje nem látszott a Markovits uccai fronton. Az épület Nap uccal frontjának egyik emeleti ablakából azonban sűrű füst tört elő.

Az épület kapuján a Buday-féle temetkező intézet fekete drapériája csüngött és a kapu mellett fekete keretű gyászjelentés hirdette, hogy halott van a házban. Szentlászdi Gály Kálmánné halt meg tegnap. Gály Kálmán nyugalmazott államvasuti főellenőr hetven éves felettsége.

A Délmagyarországi munkatársai ugyanabban a pillanatban ért a ház elé, amikor az első tűzoltóautó, a motorfecskeendő érkezett oda. A tűzoltók villámgyorsan állították be a gépet, letekerték a sugárcsövet és szaladtak föl a keskeny falépcsőn az emeletre. A tűz helyét elárulta az egyik lakás nyitott ajtaján keresztül kiáramló sűrű, barna füst és valami meghatározhatatlan, orrfacsaró illat, amely megöltötte az egész lépcsőházat.

A lakás nyitott ajtaja mögött, az első szobában késébeesetten jayveszékelt asszonyok várták a segítséget és rémült szemmel néztek be a szobába, ahol sűrű füst és lángtengerben egy fekete ravatal állott: A hetven esztendő s szentlászdi Gály Kálmánné ravatala.

— Jaj Istenem, szentséges Uristen, ég a halott — törtel'e jayveszékeltve kezét egy eszelőnek látszó öregasszony. A tűzoltók félreterelték a gyászoló

asszonyokat az utból és behatoltak a ravatalos szobába, amely teljesen megtelt a sűrű, barna füsttel és a füst ködén keresztül csak az látszott, hogy

a fölraflatozott halott koporsójából vörös lángnyelvek csapnak föl.

— Víz, víz! — szólt meg hirtelen a tűzoltók sipsele és a következő pillanatban sísterege lövelt ki a vastag vízugrá a csőből és drasztotta el az égő ravatalt. Néhány másodpercig tartott az ostrom, a bőségesen ömlő víz hamar eloltotta a lángoló koporsót, amelyből most fehér gőzfelhők törttek föl.

Az egyik tűzoltó átkuszott a ravatal mellett és fölraflatotta a fekete drapériával elfüggönyözött ablakot. A világosság alig tudta áttörni a sűrű füstöt, amely vastagon tödult ki az uccára a fölnyitott ablakon keresztül. A szobában levő tárgyak körvonalai csak percek múlva váltak ki a füst és gőzfömegből. A vízben uszó ravatal körüli eldött virágok, elgőbült gyertyák, füstölő műpálmák hevertek szanaszét. A koporsóból pedig szüntelenül gőzölgött elő a penetráns szaga füst. A fehér szemfedő égettszál maradványai bertolták a halottat.

Valaki felemelte kendővel eltakart fejét. Alatta még vörösen izzott a koporsót kitűző fegdc.

— Kié a halott? — kérdezte egy rendőr a sirdogáló öregasszonyoktól.

— Nincs itt kérem senkije — az ara nemrég ment be az anyakönyvi hivatalba a halotti bizonyítványért. Jaj, mi lesz, ha visszajön és meglátja, megtudja, hogy mi történt! Hiszen már az éjjel is a fájdalomtól szinte önkívületben hiáltozott és zokogott a ravatal mellett.

A tűzoltók hamarosan elvégezték munkájukat. Miután megállapították, hogy a tűzvezély elmúlt, elvonultak, csak a parancsnok maradt ott a rendőrség közegével, hogy meglátssa a hivatalos tűzvizsgálatot. Kiballgatták a temetkezési vállalat embereit, akik elmondották a tűz keletkezésének történetét.